

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 1. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om produktionsskoler

(Vejledning via Ungdommens Uddannelsesvejledning, skolernes information og annoncering og elektronisk indberetning af oplysninger til beregning af kommunalt bidrag)

[af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 6. oktober 2004 og var til 1. behandling den 20. oktober 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 30. august 2004 dette udkast til udvalget, jf. (folketingsåret 2003-04) alm. del – bilag 408. Den 14. oktober 2004 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 3 skriftlige henvendelser fra:

Danske Produktionsskoler Lærerforening,
Foreningen for produktionsskoler & produktionshøjskoler,
Forstanderkredsen og
Greve Produktionsskole.

Undervisningsministeren har over for udvalget skriftligt kommenteret henvendelserne til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Danske Produktionsskoler Lærerforening, Foreningen for produktionsskoler & produktionshøjskoler og Forstanderkredsen mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 48 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

5 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Tilkendegivelse fra undervisningsministeren

Ministeren har tilkendegivet følgende over for udvalget:

Jeg vil gerne give tilsagn om, at bestemmelsen om, at Ungdommens Uddannelsesvejledning skal vurdere, at en ung er omfattet af produktionsskolernes målgruppe, for at produktionsskolen kan optage den unge med statstilskud, skal evalueres af ministeriet et år efter ikrafttrædelsen.

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag. Hvis det stillede ændringsforslag ikke vedtages ved 2. behandling, vil flertallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres og Kristendemokraternes medlemmer af udvalget er dybt optagede af, at alle unge får en kompetencegivende uddannelse. Derfor finder vi det afgørende, at det kompetencegivende ungdomsuddannelsessystem er af høj kvalitet, fleksibelt og i stand til at tilrettelægge undervisningen, så den kan imødekomme de unges behov. Dette er dog ikke nok. Det er afgørende for at kunne opfylde målet om, at alle unge får en kompetencegivende uddannelse, at der er tilbud, der giver unge en chance til. Tilbud, der er rettet mod at give unge, der ikke er i stand til at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse nu, mulighed for selv at ændre på denne situation. Her spiller produktionsskolerne en afgørende rolle.

Produktionsskolerne søges af stadig flere elever. Desværre har undervisningsministeren ikke været interesseret i at undersøge og analysere baggrunden for denne øgede søgning. Det kunne ellers have givet værdifuld information, også om det ordinære uddannelsessystem. Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne vurderer, at en del af den øgede søgning skyldes, at frafaldet fra erhvervsuddannelserne er øget, og at den frie ungdomsuddannelse samt mange daghøjskoler er lukkede. Det øger produktionsskolernes målgruppe og indskrænker mulighederne for den gruppe af unge, der har svært ved at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Med lovforslaget lægges der op til en bureaukratisering og indsnævring af adgangen til et produktionsskoleforløb. Den unge, der henvender sig på en produktionsskole, kan således ikke straks optages, men må henvises til Ungdommens Uddannelsesvejledning med henblik på at blive visiteret til optag på en produktionsskole. I dag er det skolen, der vurderer, om den unge falder inden for målgruppen og vil have udbytte af et forløb på skolen. I dag kan den unge straks optages på skolen og komme i gang med et forløb med det samme.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne finder det oplagt at understøtte produktionsskolernes muligheder for at give en fyldestgørende vejledning om forløbet på skolen, om målene for forløbet og om den videre uddannelse. Det kan ske gennem et udstrakt samarbejde mellem skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning. Dette er det bærende bag ændringsforslaget med tilhørende bemærkninger.

Lovforslaget går ud på at afskære statstilskud for elever, der ikke af Ungdommens Uddannelsesvejledning findes at falde inden for målgruppen. Det finder Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne er helt besynderligt og usammenhængende i forhold til de unges situa-

tion: Ministeren finder selv, at der ikke er tegn på, at der går unge på produktionsskolerne, der falder uden for målgruppen. Samlet set må det vurderes, at det reelle formål med lovforslaget er at begrænse unges adgang til produktionsskolerne. Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne er uenige i denne målsætning.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne kan støtte lovforslaget med det stillede ændringsforslag, der opretholder muligheden for, uden en forudgående henvisning fra Ungdommens Uddannelsesvejledning, at optage en ung umiddelbart ved henvendelse til skolen, hvis den unge falder inden for målgruppen og vurderes at ville kunne have udbytte af et forløb på skolen.

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget finder, at regeringen med lovforslaget reelt ønsker at begrænse antallet af produktionsskoleelever, uanset at undervisningsministeren siger, at det er målgruppen, som i dag benytter sig af tilbuddene på produktionsskolerne, og samtidig ikke kan påvise, at der er unge, der går på produktionsskolerne, som ikke hører hjemme her.

Hvis lovforslaget skal give mening, må det være, fordi regeringen mener, at der er unge mennesker, der går på produktionsskolen, som slet ikke hører hjemme der.

Når der er flere og flere, der går på produktionsskolerne, skyldes det bl.a., at der er flere, der falder fra erhvervsuddannelserne, og at der tilsyneladende er flere, der ikke er klar til at gå i gang med en egentlig ungdomsuddannelse.

Efter SF's opfattelse er det vigtigt, at unge mennesker kan henvende sig direkte til produktionsskolerne og ikke skal gå omvejen via Ungdommens Uddannelsesvejledning. Det kan formentlig ikke undgå at blive opfattet som både bureaukratisk og klientgørende, jf. henvendelsen fra produktionsskolernes organisationer.

Det gode ved produktionsskolernes udvikling er, at de over tid har fået så megen kvalitet i undervisningen, at de er blevet en accepteret del af uddannelsessystemet. Derfor betragtes det som i orden, at et ungt menneske går på produktionsskole. Skolerne har fået et godt renommé. Det er et ordentligt sted at være. Men nu skal man alligevel ifølge lovforslaget via Ungdommens Uddannelsesvejledning visiteres til produktionsskoler.

Hvad skal det unge menneske lave, der i dag melder sig på en produktionsskole? Hvad er det, Ungdommens Uddannelsesvejledning har tænkt sig at give vedkommende af andre tilbud end produktionsskolerne? Et kommunalt beskæftigelsesprojekt, som ikke har et pædagogisk sigte? Lovforslaget giver mere bureaukrati og er en mistænkeliggørelse af det, der foregår på produktionsskolerne.

Enhedslistens medlem af udvalget mener, at regeringen ønsker at begrænse antallet af elever på produktionsskolerne. Uden at have nogen form for dokumentation for, at produktionsskolerne optager elever uden for deres målgruppe, ønsker regeringen at stramme op på muligheden for at komme på en produktionsskole.

Det skal i fremtiden være Ungdommens Uddannelsesvejledning, der giver unge lov til at gå på en produktionsskole. Uden en godkendelse herfra kan man ikke blive optaget. Det utilsørede formål for regeringen er at begrænse antallet af unge på produktionsskolerne.

Regeringen har aktivt bidraget til, at det er blevet sværere for unge, der ikke kan finde sig til rette i det ordinære uddannelsessystem, ved slagting af daghøjskolerne, lukning af den fri ungdomsuddannelse og nu begrænsning af optaget på produktionsskolerne.

Enhedslisten så gerne et øget samarbejde mellem Ungdommens Uddannelsesvejledning og produktionsskolerne, således som skolerne selv ligger op til i høringsvarene.

Enhedslisten kan derfor støtte ændringsforslaget.

Men Enhedslisten kan ikke støtte regeringens felttog mod alle uddannelsesformer, der ligger uden for det etablerede, ordinære uddannelsessystem. Så længe det almindelige uddannelsessystem ikke har plads til alle, er det nødvendigt, at der er alternativer. Samfundet vil med sikkerhed tabe endnu flere unge på gulvet, hvis de ikke får en ungdomsuddannelse. Regeringens felttog mod alle alternativer til det ordinære uddannelsessystem skubber flere unge ud af uddannelsessystemet.

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*. Mindretallet vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (S og RV), tiltrådt af et *mindretal* (SF, EL og KD):

Til § 1

1) *Nr. 1* affattes således:

»1. I § 1 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6*. En produktionsskole skal indgå samarbejdsaftaler med den stedlige Ungdommens Uddannelsesvejledning om uddannelsesplaner og -vejledning for skolens elever.««

[Indgåelse af samarbejdsaftaler med Ungdommens Uddannelsesvejledning]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget betyder, at det fortsat skal være muligt at optage den unge, der henvender sig direkte på produktionsskolen, hvis skolen vurderer, at vedkommende tilhører målgruppen, som denne er defineret i § 1, stk. 1, i lov om produktionsskoler.

Produktionsskolen skal gennem sit virke søge at sikre, at den unge kommer i gang med kompetencegivende uddannelse eller arbejde. Der er mange muligheder, og det vil styrke produktionsskolens muligheder for at give en tilbundsående vejledning, hvis den samarbejder med Ungdommens Uddannelsesvejledning. Samtidig er det en stor fordel, at vejledningen kan udstrækkes tidsmæssigt, og at skolen kan danne sig et egentligt indtryk af den unge, hvilket næppe er muligt gennem en samtale i Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Når en produktionsskole har indgået en samarbejdsaftale med den stedlige Ungdommens Uddannelsesvejledning, indebærer det, at Ungdommens Uddannelsesvejledning kan træde til med vejledning om, hvorvidt produktionsskolen nu også er det rigtige tilbud, og hvad der ellers kunne være af

muligheder. Da produktionsskolerne er kendetegnet ved udstrakt fleksibilitet, for så vidt angår optag, den tidsmæssige udstrækning af forløbet og samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner, f.eks. erhvervsskoler, finder forslagsstillerne ikke, at der er risiko for, at den unge unødigt forhaler perioden, inden vedkommende igen er i gang med en kompetencegivende uddannelse.

Samarbejdet kan antage mange former, og der skal ske en evaluering af samarbejdet om 2 år. Herefter bør undervisningsministeren på baggrund af evalueringen og dens anbefalinger om en hensigtsmæssig strukturering af samarbejdet udgive en vejledning om samarbejdsformer.

Ændringsforslaget har derfor også den konsekvens, at statstilskuddet efter lovens kapitel 3 ikke afskæres, selv om en ung optages på en produktionsskole uden først at være blevet visiteret hertil af Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Der lægges med ændringsforslaget således op til, at der bliver en større grad af ligestilling mellem produktionsskolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning i forhold til de unge.

Endelig oplever den unge, at der er et samarbejde om at lægge en plan for fremtiden, frem for at flere instanser konkurrerer om at motivere ham eller hende til at tage en kompetencegivende uddannelse. Udgangspunktet er således den unges ønsker og motivation i samarbejde med den konkrete vejleder, der kan trække på samarbejdet mellem produktionsskolen og Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Else Winther Andersen (V) fmd. Gitte Lillelund Bech (V) Christian Lund Jepsen (V)
Tina Nedergaard (V) Louise Frevert (DF) Karina Sørensen (DF) Helle Sjelle (KF)
Else Theill Sørensen (KF) Bodil Kornbek (KD) Carsten Hansen (S) Bjarne Laustsen (S)
Pernille Blach Hansen (S) Lene Jensen (S) Thomas Adelskov (S) Aage Frandsen (SF)
Margrethe Vestager (RV) nfmd. Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 3**Bilagsnr. Titel**

- 1 Henvendelse af 3/10-04, fra Greve Produktionsskole
- 2 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 3 Høringsresumé og høringssvar, fra undervisningsministeren
- 4 Endelig tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 5 Udkast til revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 6 Henvendelse af 2/11-04, fra Forstanderkredsen, Danske Produktionshøjskole Lærereforening og Foreningen for produktionsskoler & produktionshøjskoler
- 7 Henvendelse af 7/11-04, fra Greve Produktionsskole
- 8 Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 9 Talepapir fra samrådet den 23/11-04 om samrådsspørgsmål A-G, fra undervisningsministeren
- 10 1. udkast til betænkning
- 11 2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 3**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om kommentar til henvendelse af 3/10-04 fra Greve Produktionsskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm., om ministeren vil stille et ændringsforslag, der indfører et krav om evaluering efter 1 år af den bestemmelse, der indsættes med lovforslagets § 1, nr. 1, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at centrene for Ungdommens Uddannelsesvejledning bevarer deres uafhængighed, hvis lovforslaget vedtages, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om, hvorfor lovforslaget er fremsat, inden den fælles arbejdsgruppe mellem Undervisningsministeriet, Finansministeriet og KL har fremlagt sin rapport vedrørende reguleringsmekanismer og regler på produktionsskoleområdet, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om årsagen til det stigende elevtal på produktionsskolerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om, hvor mange elever der går på landets produktionsskoler, som ikke tilhører den målgruppe, der er defineret i loven om produktionsskoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

- 7 Spm. om, hvorvidt ministeren er bekymret for den stigende aktivitet på produktionsskolerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om, hvad årsagen/årsagerne er til den konstaterede aktivitetsstigning på produktionsskolerne, herunder hvorvidt øget frafald fra ungdomsuddannelserne samt et stigende antal produktionsskoler bidrager til aktivitetsstigningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm., om flere eller færre unge vil gøre brug af produktionsskolerne, hvis Ungdommens Uddannelsesvejledning skal fungere som visiterende instans til produktionsskolerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm., om visitation gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning vil forhindre, at et ungt menneske, der henvender sig direkte på en produktionsskole, kan starte på produktionsskolen samme dag, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm., om der er tale om mere eller mindre bureaukrati, hvis den enkelte unge skal visiteres til at blive elev på en produktionsskole gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm., om ministeren mener, at der optages unge på produktionsskolerne, der er uden for målgruppen, som denne er defineret i lov om produktionsskoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvilken baggrund unge på produktionsskolerne har, herunder om de er faldet fra en ordinær, kompetencegivende ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvem det er, der fremmer optaget, og hvilke alternativer ministeren finder der er for unge, som er omfattet af produktionsskolernes målgruppe, jf. ministerens besvarelse af spørgsmål 1, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm., om produktionsskolerne må optage elever, der er uden for målgruppen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm., om ministeren vil lave retningslinjer til Ungdommens Uddannelsesvejledning om, hvordan man vurderer, hvorvidt en ung er opfattet af produktionsskolernes målgruppe, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om, hvorfor en vurdering fra Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm., om Ungdommens Uddannelsesvejlednings godkendelse af, at man tilhører målgruppen, er landsdækkende, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

- 19 Spm., om man frit kan vælge hvilken produktionsskole, man vil søge optagelse på, når man er godkendt som hørende til målgruppen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm., om en anden Ungdommens Uddannelsesvejledning, hvis en ung af en Ungdommens Uddannelsesvejledning vurderes at falde uden for produktionsskolernes målgruppe, da kan omgøre denne beslutning inden for 6 måneder, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om den unge, hvis vedkommende efter Ungdommens Uddannelsesvejlednings vurdering falder inden for målgruppen, men Ungdommens Uddannelsesvejledning finder, at der er et andet tilbud end et produktionsskoleophold, der i højere grad tilgodeser vedkommendes behov, der stadig kan optages på en produktionsskole med stats-tilskud, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om ministeren vil uddybe lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om, hvilken vejledning de unge, der i dag går på produktionsskole, har fået, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm., om det er ministerens opfattelse, at uddannelsesplanen, hvori et produktionsskoleophold kan indgå, kan sammenlignes med den nedlagte fri ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvilke problemer der har været med produktionsskolernes information om dem selv, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm., om det er ministerens opfattelse, at der er produktionsskoler, der optager elever under falsk foregivende af, at forløbet er kompetencegivende, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om konkrete eksempler på information om produktionsskoler, der efter lovændringen vil være ulovlig, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om uddybning af, hvad der menes med, at »forslaget forventes at understøtte den nuværende kommunale bidragsordning på produktionsskoleområdet og skal bidrage til, at det aktivitetsniveau, der fastsættes på de årlige finanslove, ikke overskrides«, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm., om ministeren planlægger, at tilsvarende regler skal gælde for andre skoleformer, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/11-04 fra Foreningen for produktionsskoler & produktionshøjskoler m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om overgangsproblemer ved lovens ikrafttrædelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/11-04 fra Greve Produk-

-
- tionsskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om, hvor stor væksten i antallet af produktionsskoleelever fra 2000 til 2004 er fordelt på amter og kommuner, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om nyoprettede produktionsskoler, og hvor mange af disse der har baggrund i nedlagte daghøjskoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om pædagogikken på nyoprettede produktionsskoler, hvor disse tidligere har været daghøjskoler, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om, hvilke ændringer der er sket i antallet af unge, der påbegynder henholdsvis gennemfører en ungdomsuddannelse fra 1990 til 2004, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om, i hvilket omfang unge har valgt produktionsskolerne som alternativ til den nedlagte fri ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om, hvor unge skal være, hvis de ikke kommer på en produktionsskole m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om udarbejdelsen af uddannelsesplaner, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om status over Ungdommens Uddannelsesvejledning fra den 1/8-04 til dags dato, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om, hvem der vurderer, hvilke oplysninger der i en vejledningssituation er relevant at give en ung, herunder at et forløb på en produktionsskole er en mulighed, og hvem der fastlægger kriterierne for denne vurdering, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spm. om, hvad ministerens opfattelse af dagligdagen på produktionsskolerne er, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om eksempler på Ungdommens Uddannelsesvejlednings opsøgende aktiviteter i forhold til unge under 19 år, jf. § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 607 af 21. juni 2004 om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om, efter hvilke kriterier det bliver vurderet, om en ung tilhører målgruppen, og hvem der fastlægger kriterierne for denne vurdering, og hvordan kriterierne udvælges, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. om manglende klageadgang vedrørende afgørelser truffet af Ungdommens Uddannelsesvejledning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

- 46 Spm. om manglende sammenhæng i ministerens besvarelser af spørgsmål 6, 12 og 30, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om, hvorfor det ikke er muligt fortsat at give statstilskud til straks-optag, hvor Ungdommens Uddannelsesvejledning kort tid efter foretager vejledning af den unge, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om, hvorfor det stigende frafald på ungdomsuddannelserne, jf. L 3 – svar på spørgsmål 13, efter ministerens opfattelse slet ikke kan være en faktor i forhold til den stigende tilgang til produktionsskolerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 3

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådssp. om regeringens initiativer med lovforslaget og ministerens manglende grundlag for at fremsætte lovforslaget, til undervisningsministeren
B	Samrådssp., om formålet med lovforslaget er at begrænse antallet af elever på produktionsskolerne, til undervisningsministeren
C	Samrådssp. om målgruppen på produktionsskoler, til undervisningsministeren
D	Samrådssp. om vejledning, til undervisningsministeren
E	Samrådssp. om, hvilket indhold reglerne om, hvordan Ungdommens Uddannelsesvejledning skal foretage en vurdering, får, jf. L 3 – svar på spørgsmål 16, til undervisningsministeren
F	Samrådssp. om klageadgang, til undervisningsministeren
G	Samrådssp. om godkendelse til produktionsskolernes målgruppe, til undervisningsministeren

Nogle af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 5:

Hvad er efter ministerens opfattelse årsagen til det stigende elevtal på produktionsskolerne?

Svar:

Ministeriet har konstateret, at aktiviteten på produktionsskolerne er steget med 21 pct. siden 1997.

Der foreligger ministeriet bekendt ikke en nærmere undersøgelse af årsagerne til aktivitetsstigningen på produktionsskolerne. Der er derfor svært at komme med et entydigt svar på aktivitetsstigningen.

En række faktorer vurderes at have haft betydning for aktivitetsudviklingen. Det drejer sig bl.a. om ændringer i beskæftigelses- og uddannelsespolitikken, herunder stramning af kontanthjælpsreglerne for unge under 25 år.

Herudover er den skoleydelse, som deltagerne modtager, relativt høj i forhold til målgruppens alternative forsørgelsesmuligheder. Det gælder især for hjemmeboende over 18 år, hvor skoleydelsen er ca. dobbelt så høj som SU, ligesom der ydes skoleydelse til deltagere under 18 år. Unge under 18 år er hverken berettiget til SU eller kontanthjælp.

Det afgørende for vurderingen af det fremsatte lovforslag er efter min opfattelse dog ikke, hvilke faktorer der spiller ind på aktivitetsudviklingen på produktionsskolerne. Det vigtigste for mig er, at de unge hurtigst muligt kommer i gang med den uddannelse, der er mest til gavn for dem selv og for samfundet, og at de faktisk gennemfører den valgte, kompetencegivende uddannelse. Dette forslag sikrer, at alle unge fremover før optagelse på en produktionsskole har været hos Ungdommens Uddannelsesvejledning, hvilket vil sikre en kvalificeret og uafhængig vejledning af de unge, som efter vejledningsloven skal gives af Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Det kommende lovforslag om ændring af den kommunale bidragsordning, jf. svaret på spørgsmål 4, vil samtidig sikre, at der ikke er kommuner, der alene af økonomiske grunde vælger ophold på produktionsskoler for unge i kommunen.

Samlet set er det hensigten både at fastholde det frie optag og reducere incitamenter i sektoren til, at unge vælger produktionsskoler frem for andre kompetencegivende uddannelser, f.eks. de nye korte eud.

Overordnet er målsætningen, at flest muligt unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse.

Lovforslaget har derimod ikke til hensigt at forhindre, at de unge, der tilhører produktionsskolerne målgruppe, kan blive optaget på en produktionsskole, som ønsker at optage dem, hvis disse unge efter kvalificeret og uafhængig vejledning træffer et valg herom.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes give sin vurdering af, hvor mange elever, der går på landets produktionsskoler, der ikke tilhører den målgruppe, der er defineret i loven om produktionsskoler, ligesom ministeren bedes fremlægge dokumentation for denne vurdering.

Svar:

Jeg har ingen oplysninger, som giver mig grundlag for at antage, at der er et problem med, at der er unge på landets produktionsskoler, til hvem skolerne hjemtager statstilskud, som ikke tilhører den målgruppe, der er defineret i loven om produktionsskoler.

Baggrunden for lovforslaget er først og fremmest at sikre, at alle unge, som ønsker at blive optaget på en produktionsskole, forinden har fået en kvalificeret og uafhængig vejledning. Ved at forankre denne vejledning i Ungdommens Uddannelsesvejledning sikres det, at vejledningen er helhedsorienteret, og at der ikke kan være tvivl om, at vejledningen er givet uden særlig uddannelses- eller sektorinteresse.

Spørgsmål 13:

Vil ministeren oplyse, hvilken baggrund unge på produktionsskolerne har, herunder om de er faldet fra en ordinær, kompetencegivende ungdomsuddannelse?

Svar:

Ministeriet har oplysninger om produktionsskoledeltagernes uddannelsesmæssige baggrund frem til år 2002, jf. nedenstående tabel. Tabellen viser produktionsskoledeltagernes uddannelsesbaggrund, før de kom til produktionsskolen. Det skal bemærkes, at fuldførte og afbrudte uddannelsesforløb er set under ét i tabellen, men for så vidt angår uddannelsesforløb på almen- og erhvervs-gymnasiale uddannelser, erhvervsfaglige hovedforløb, korte videregående uddannelser samt mellemlange videregående uddannelser er der alene tale om afbrudte forløb, idet man ikke kan begynde på produktionsskole, hvis man allerede har gennemført en kompetencegivende uddannelse.

Afbrudt eller færdiggjort uddannelse før produktionsskoleophold

Uddannelsesbaggrund	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Omverden	5,9	4,6	3,6	2,6	3,1	2,9
Grundskole, 8-10. klasse	35,1	33,0	30,2	27,2	26,7	22,9
Ikke kompetencegivende almen udd. ¹⁾	22,2	32,7	36,8	36,6	33,0	31,9
Almengymnasiale uddannelser	5,5	4,6	4,1	4,7	4,5	4,7
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	1,8	1,7	1,7	1,9	1,8	2,4
Erhvervsfaglige grundforløb	24,0	18,5	18,3	21,9	25,8	29,3
Erhvervsfaglige hovedforløb	5,3	4,8	5,3	4,9	5,0	5,7
Korte videregående uddannelser	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Mellemlange videregående uddannelser	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Bacheloruddannelser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kandidatuddannelser	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	100	100	100	100	100	100

1) Tidligere produktionsskoleophold, fri ungdomsuddannelse, højskoleophold o.l.

Anm:

For så vidt angår deltagere på kompetencegivende ungdomsuddannelser og mellem lange videregående uddannelser er der alene tale om afbrudte forløb.

Det har ikke været muligt at opgøre faktiske antal deltagere i tabellen.

Kilde: Uni-C.

Det fremgår af tabellen, at den relative andel af deltagerne på produktionsskolerne, som kommer fra afbrudte erhvervsfaglige uddannelsesforløb, er steget i perioden 1997 til 2002. I 1997 udgjorde andelen ca. 29 pct. af deltagere, mens andelen i 2002 udgjorde ca. 35 pct.

I 2002 kom ca. 23 pct. af produktionsskoledeltagere fra grundskolen mod tilsvarende ca. 35 pct. i 1997. Endvidere havde ca. 32 pct. af deltagerne i 2002 mod ca. 22 pct. i 1997 en ikke-kompetencegivende almen uddannelse bag sig. Kategorien ikke-kompetencegivende almen uddannelse dækker bl.a. over deltagere, der kommer fra tidligere produktionsskoleophold, den fri ungdomsuddannelse samt højskoleophold, o.l.

Spørgsmål 44:

Efter hvilke kriterier bliver det vurderet, om en ung tilhører målgruppen, hvem fastlægger kriterierne for denne vurdering, og hvordan udvælges kriterierne, jf. L 3 – svar på spørgsmål 16?

Svar:

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 16, vil der med hjemmel i lov om vejledning om valg af uddannelse blive fastsat nærmere regler om, hvordan Ungdommens Uddannelsesvejledning skal foretage vurderingen, herunder at der skal tilbydes den unge vejledning og udarbejdes en uddannelsesplan.

Reglerne påtænkes indarbejdet i den gældende bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv på en sådan måde, at Ungdommens Uddannelsesvejledning får til opgave at foretage den omhandlede vurdering så vidt muligt i forbindelse med den vejledning, som Ungdommens Uddannelsesvejledning i øvrigt skal give den unge.

Som jeg har anført i svaret på spørgsmål 41, skal vurderingen bygge på et vejledningsfagligt skøn ud fra den enkelte konkrete vejledningssøgendes behov sammenholdt med de overordnede regler i lov og bekendtgørelse.

Et af formålene med at gennemføre vejledningsreformen var at etablere en professionel uddannelses- og erhvervsvejledning, hvor den unges personlige forudsætninger inddrages.

Det er derfor væsentligt, at vejlederen besidder tilstrækkelig viden om den enkeltes ressourcer og særlige behov samt de muligheder, der imødekommer disse. Den omstændighed at Ungdommens Uddannelsesvejledning både vejleder eleverne i folkeskolen og efterfølgende, når de har forladt denne, fremmer intentionen om, at vejledningen gives som sammenhængende forløb og med et tæt kendskab til den unge, således at den unges personlige forudsætninger inddrages.

Spørgsmål 45:

Hvorfor skal Ungdommens Uddannelsesvejledning have kompetence til at træffe afgørelse med landsdækkende virkning, der ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, på grundlag af den vejledning som Ungdommens Uddannelsesvejledning selv yder, jf. L 3 – svar på spørgsmål 17 og 18?

Svar:

Det er allerede efter vejledningsloven – uden at der har været behov for at etablere en klageadgang – et kommunalt ansvar, at de unge får den bedst mulige vejledning om deres fremtidige muligheder for uddannelse og erhverv.

Den unge kan til enhver tid anmode kommunalbestyrelsen om at se på afgørelsen fra Ungdommens Uddannelsesvejledning, idet kommunalbestyrelsen og Ungdommens Uddannelsesvejledning udgør den samme administrative myndighed – det vil sige, at der vil blive tale om en genoptagelse af sagen.

Ungdommens Uddannelsesvejledning skal give en sektoruafhængig bred vejledning.

Ungdommens Uddannelsesvejledning er forpligtet til at vejlede den unge i den retning, der bedst tilgodeser den enkelte unges behov, evner og interesser. Det vil sige, at er der et andet tilbud end et produktionsskoleophold, der i højere grad tilgodeser den enkelte unges behov, skal Ungdommens Uddannelsesvejledning vejlede den unge herom, jf. lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv.

Herudover skal vejledningen af den unge være relevant. Det vil sige, at hvis Ungdommens Uddannelsesvejledning vurderer, at et produktionsskoleophold ikke har relevans for den pågældende unge, så er Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke forpligtet af egen drift til at vejlede den unge herom – ligesom Ungdommens Uddannelsesvejledning ikke er forpligtet til at vejlede den unge om f.eks. uddannelsen til studentereksamen, hvis den unge udtrykker ønske om at blive tømrer, og det ud fra en vejledningsfaglig vurdering ikke er relevant at vejlede den unge om uddannelsen til studentereksamen.

Det er regeringens målsætning, at flest muligt unge får en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Herudover er et af formålene med vejledningen, at vejledningen skal være til gavn for den unge og for samfundet.

Hvis den unge over for Ungdommens Uddannelsesvejledning udtrykker ønske om at komme på produktionsskole, skal Ungdommens Uddannelsesvejledning naturligvis foretage en vurdering af, om den unge tilhører produktionsskolernes målgruppe – også selvom Ungdommens Uddannelsesvejledning mener, at der er et andet tilbud, der er mere relevant for den pågældende unge.

Hvis den unge efter påbegyndelsen af den aktivitet, som Ungdommens Uddannelsesvejledning har vejledt den unge om, finder ud af, at han eller hun hellere vil på produktionsskole, kan den unge til enhver tid henvende sig til Ungdommens Uddannelsesvejledning og få en vurdering af, om han eller hun tilhører produktionsskolernes målgruppe. L 3 vil dog samtidig sikre, at Ungdommens Uddannelsesvejledning i sådanne tilfælde – uafhængigt af bestemte sektorinteresser – skal vejlede den unge om, hvorvidt et produktionsskoleforløb vil være hensigtsmæssigt for den unge.

Ungdommens Uddannelsesvejledning står for den sektoruafhængige, brede vejledning. Hertil kommer, at den unge fortsat på anden måde end gennem vejledningen hos Ungdommens Uddannelsesvejledning har mulighed for selv at blive opmærksom på produktionsskolernes tilbud, bl.a. gennem den nye UG.dk og – ikke mindst – gennem produktionsskolernes egen markedsføring. På dette punkt vil L 3 ikke betyde nogen ændring i mulighederne for, at de unge inden for målgruppen bliver opmærksomme på produktionsskolernes tilbud. L 3 vil heller ikke begrænse produktionsskolernes nuværende muligheder for gennem opsøgende virksomhed blandt de unge og gennem markedsføring at gøre de unge opmærksomme på deres tilbud.

Jeg finder på den baggrund, at den unges retssikkerhed er betryggende varetaget i den nuværende organisering.